

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Transport & Planning

Aan: Mark Wijnen, Barry de Vries
Van: Mark Groen, Anja Boekenoogen
Datum: 4 juni 2018
Kopie: Nelson Verheul
Ons kenmerk: BE8451T&PNT1805310822
Classificatie: Open

Onderwerp: Terugkoppeling bewonersavond 2 Groesbeek

1 Inleiding

De gemeente Berg en Dal wil klimaatneutraal zijn in 2050. Dit betekent dat de gemeente de opwek van duurzame energie moet opschroeven van 4,7% (2015) naar 100% in 2050. Dit is een flinke opgave die een impact op de ruimte zal hebben. Voor deze doelstelling is in 2017 de Energievisie Berg en Dal opgesteld. Deze energievisie geeft de wijze aan waarop de gemeente klimaatneutraal wilt worden. Deze visie beschrijft de strategie, hoe de opgave precies ingevuld moet worden is nog onbekend. Ten aanzien van de opgave voor de opwekking van duurzame energie, wil de gemeente deze invulling met haar bewoners doen.

Door middel van bewonersavonden wil de gemeente met haar bewoners het gesprek aan gaan over duurzame energie en de ruimtelijke impact en inpassing daarvan. Er zijn drie bewonersavonden georganiseerd, één in Millingen, één in Beek en één in Groesbeek. Tijdens deze avonden zijn de bewoners aan de slag gegaan met de opgave die er voor hun eigen deelgebied ligt.

De avond in Groesbeek op 6 maart 2018 was erg druk bezocht met meer dan 100 deelnemers. Doordat er zo veel resultaten naar voren zijn gekomen is er besloten om een tweede avond te organiseren, om nog een verdiepingsslag te maken in de ruimtelijke keuzes voor Groesbeek.

Onderstaand volgt de terugkoppeling van deze tweede avond in Groesbeek.

2 Opzet

Tijdens de bewonersavond zijn de bewoners aan de slag gegaan met de ideeën die bij de vorige avond bedacht zijn. Deze ideeën zijn op een kaart weergegeven en er is een schema bijgegeven die aangeeft hoeveel energie dit idee op kan leveren. Aan de bewoners zijn de volgende vragen gesteld:

1. Kunt u de opgave voor 2023 invullen aan de hand van de ideeën die er nu liggen?
2. Welke strategie heeft uw voorkeur?
 - Concentreren of spreiden?
 - Alleen zonne-energie, alleen windenergie of een combinatie?
3. Vindt u dat de gemeente ook in moet zetten op een biomassacentrale voor de warmtevraag?

De laatste vraag had minder prioriteit, maar is toch gevraagd omdat het onderwerp biomassa bij de voorgaande bewonersavond tot veel discussie leidde.

3 Gestelde vragen en antwoord

Is warmte meegenomen in de energievraag en wordt er rekening gehouden met de toename van de elektriciteitsvraag door warmtepompen en elektrisch vervoer?

Ja, in de energievraag is ook gekeken naar de warmtevraag, maar voor de ruimtelijke visie gaat het alleen om elektriciteit omdat dit een ruimtelijke impact heeft. Een groeiende elektriciteitsvraag is ook meegenomen in de elektriciteitsvraag. Hiervoor is een prognose gemaakt om de toename te voorspellen. Besparing is ook meegenomen in deze prognose.

Hoe werkt biomassa? Waar komt de biomassa vandaan? Er zijn al veel bomen uit de Groesbeekse bossen verdwenen.

Biomassa (hout, snoeiafval of gewassen) kan worden omgezet in warmte door verbranding of gas door de biomassa te vergisten. Over het algemeen wordt de biomassa gebruikt die vrijkomt bij onderhoud van bossen, natuur en groen. Aan deze hoeveelheden zit wel een limiet.

Waarom is wind op zee geen optie?

Het uitgangspunt van de gemeente is dat de energie op eigen grondgebied opgewekt wordt. '**De eigen broek ophouden**', want we kunnen de effecten en problemen niet afschuiven.

Behalve de eigen broek ophouden is elektriciteitsproductie enigszins locatie gebonden. Elektriciteit die op zee wordt geproduceerd kan niet efficiënt getransporteerd worden naar gemeente Berg en Dal, daar is de afstand te groot voor. Hoe groter de afstand, des te groter het verlies van elektriciteit. Het is dus het meest efficiënt om energie zo dichtbij mogelijk te gebruiken.

Daarnaast geldt dat wind op zee noodzakelijk is om de industrie en grote steden die geen ruimte hebben in Nederland van duurzame elektriciteit te kunnen voorzien. In deze situaties biedt het eigen grondgebied onvoldoende mogelijkheden.

Wat betekenen de kleuren in de kaarten, wat kan hier en waar is het op gebaseerd?

Groen betekent 'ja, mits', oranje betekent 'nee, tenzij' en rood betekent dat de betreffende vorm van energie op deze plek niet mogelijk is.

Het stoplichtmodel is opgesteld aan de hand van technische belemmeringen en beleid (voornamelijk van de provincie Gelderland). Dit is natuurlijk een versimpeld beeld, als een gebied groen is betekent het niet dat daar direct wat gerealiseerd wordt. Er is bijvoorbeeld geen rekening gehouden met landeigendom. De kaarten zijn opgesteld om een beeld te vormen van de belemmeringen die er spelen op hoofdlijnen.

Is de invloed van het uitzicht van mensen in het buitengebied (die nu genieten van hun uitzicht) ook meegenomen?

Nee, dat is de discussie waar het vandaag over gaat: wat vinden jullie als bewoners acceptabel?

Grote gebieden in Groesbeek behoren tot nationaal landschap, hier kunnen dus geen zonnevelden of windturbines geplaatst worden.

Dat is een beleidskeuze. Momenteel sluit nationaal landschap zonnevelden en windturbines nog niet volledig uit, maar worden er extra eisen aan de vormgeving gesteld.

Uiteindelijk gaat het om het verminderen van CO₂-uitstoot, deze moet omlaag. Is er rekening gehouden met CO₂ opname door gewassen en wat er gebeurt als deze verwijderd worden (voor bijvoorbeeld zonneparken).

Daar is in feite geen rekening mee gehouden, omdat dat op deze schaal moeilijk kwantificeerbaar is. Daarnaast sluiten zonnevelden vegetatie niet uit. Onder en tussen de panelen staat vaak gewoon vegetatie, een deel van de CO₂-opname blijft dus gewoon bestaan.

Wat is de gemiddelde procedure-tijd voordat een project gerealiseerd kan worden?

Het duurt circa 3 tot 5 jaar om een windpark te realiseren. Zonneparken kunnen sneller gerealiseerd worden: van 6 maanden tot anderhalf jaar.

Hoe wordt er omgegaan met energiepieken en –dalen en de opslag van energie?

Met opslag van duurzame energie is nu nog geen rekening gehouden, maar dat is zeker een onderwerp dat gaat spelen in de toekomst. Momenteel wordt er nog niet genoeg duurzame energie geproduceerd om te spreken van overschotten, waardoor opslag nog niet structureel noodzakelijk is. De verwachting is dat dit na 2025 wel een rol van belang gaat spelen.

Zijn warmwatersystemen voor de opslag van energie ook een oplossing in de ruimtelijke visie?

Nee, dit zijn hele mooie initiatieven, maar deze spelen op een relatief klein schaalniveau binnen de bebouwde omgeving met veelal geen of een beperkte ruimtelijke claim. We kijken nu juist naar de onderwerpen met een duidelijke ruimtelijke impact.

Is er gekeken naar wat het netwerk van Liander hier aan kan?

Nee, we kijken vooral waar we de kansen zien. Pas daarna betrekken we het netwerk er bij. Liander wordt al wel op de hoogte gehouden, maar zal inhoudelijk pas betrokken worden nadat de bewoners zich uitgesproken hebben.

Welke rol neemt de gemeente op zich in dit proces?

De rol die nodig is. In eerste plaats zal de gemeente zich vooral faciliterend opstellen, maar als het nodig is kan de gemeente een meer stimulerende of sturende rol vervullen.

4 Resultaten

Groep 1

- **Concentreren en zonne-energie**
- Met uitdrukkelijke aandacht voor landschappelijke inpassing (bomen, gras, schapen, speelse opstelling).
- Deze keuze heeft een minimale impact op mens, milieu en landschap.
- Door zonnenvelden te concentreren wordt het economisch en financieel aantrekkelijker. Hierdoor gaat de haalbaarheid omhoog.
- Niet inzetten op biomassa.

Groep 2:

- **Verspreiden en zonne-energie**
- Kleinschalige velden en groen inpassen
- Niet langs toeristische hotspots
- Schittering voorkomen (matte panelen)
- Deze groep vraagt zich af of zij wel de goede personen zijn om dit te beslissen, omdat ze zichzelf geen expert vinden en ook niet het idee hebben dat ze een representatieve doorsnee van de bevolking zijn.
- De gemeente moet alleen inzetten op biomassa als het duurzaam en milieuvriendelijk is. Er moet dan alleen biomassa uit de regio gebruikt worden die uit reststromen komen. Er mogen geen bomen gekapt worden voor biomassa! De groep vraagt zich wel af of er dan genoeg biomassa beschikbaar is.

Groep 3

- **Geconcentreerd verspreiden en zonne-energie**
- Geen versnippering, maar ook geen grootschalig veld op één locatie.
- Zonnevelden zo veel mogelijk uit het zicht houden en inpassen, daar ook de locatie op uitzoeken. Dit zodat er zo min mogelijk overlast veroorzaakt wordt.
- Zonnevelden moeten ruim opgezet worden met genoeg ruimte voor vegetatie tussen de panelen, zodat dit ook voor insecten positief uitpakt (helpt panelen, helpt vegetatie). De zonnepanelen moeten in de natuur ingebouwd worden.
- Er moet niet te veel vanuit het rendement en de businesscase gedacht worden; landschap, gezondheid en geluk van bewoners is belangrijker! De toeristische sector is ook belangrijk in Berg en Dal.
- Geen windenergie, de potentie in dit gebied is ook niet zo groot.
- Discussiepunt: Zon op daken is nu als uitgangspunt opgenomen, maar de gemeente moet er op toezien dat dit ook echt gebeurt!

Groep 4:

- **Concentreren en zonne-energie**
- Ten oosten van de Wylersbaan 15 ha (niet voorbij Boersteeg)
- Ruimtelijk inpassen en de ontwikkelaar ook (financieel) verantwoordelijk stellen voor duurzaam beheer.
- Eerst inpassing realiseren, dan pas zonnepanelen plaatsen.
- Elk gebouw zou energieneutraal moeten zijn, anders moet de vergunning geweigerd worden.
- Onderzoeken of de gemeente een eigen energiebedrijf kan oprichten.

Groep 5:

- **Verspreiden en combinatie zon en wind**
- Er moet een integrale afweging gemaakt worden van de haalbaarheid.
- Er moet het hele jaar energie beschikbaar zijn.
- De inwoners moeten er ook wat aan hebben > participatie

Groep 6:

- **Verspreiden en zonne-energie**
- Voorkeur voor kleinschalige zonneparken verspreid over de gemeente, als het echt niet anders kan is een windmolen bespreekbaar.
- Bij een windmolen moet er wel op een aantal dingen gelet worden:
 - Relatie met Duitsland (eerder verzet tegen windmolens over de grens)
 - Niet alle baten mogen naar één grote partij gaan.
 - Aandacht voor effecten op gezondheid
- Geen grootschalig gebruik van biomassa, kleinschalig kan wel

5 Conclusie

Over het algemeen gaan de bewoners voor zonne-energie. Op dit moment is voor de meeste mensen die deelnemen windenergie uitgesloten, voor een aantal deelnemers is windenergie wel bespreekbaar. Twee groepen gaan voor concentratie van zonnevelden, drie voor verspreiding en één voor een tussenweg, dus wel verspreiden, maar niet volledig versnipperen over de gemeente. De inwoners zijn dus verdeeld over de plaatsingsstrategie. De bewoners zijn het er wel over eens dat landschappelijke inpassing, aandacht voor natuurwaarden, verdeling van baten en aandacht voor gezondheid en toerisme uitgangspunten moeten zijn.